



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

II. De Origine & Causis Juris Patronatûs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62668](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62668)

c. De jure 16. verbis, Quod jus patronatûs est spiritali annexum; partim ex ratione; quod, sicut calices, patenæ aliæque ejusmodi paramenta tanquam præparatoria ad Divina Mytheria ordinantur, sic ipsum tanquam præparatorium respiciat & ordinetur ad ipsam institutionem spiritualis officii Ministrorum in Ecclesiis & beneficiis; ac proinde, sicut propter ejusmodi præparationem calices, patenæ &c. can. Vestimenta 42. can. Vasa 44. Sc. de Consecrat. dist. 1. sic propter eandem etiam Patronatûs jus spiritalibus antecederet annexum sit censendum, ut Lotterius de Re Benefic. Lib. 2. cap. 9. pluribus ostendit.

ARTICULUS II.

De Origine & Causis
Juris Patronatûs.

SUMMARIUM.

22. Jus hoc in initio competebat solis Episcopis & clericis:
23. Postea id fideles alii obtinuerunt,
24. Ecclesiarum fundacione, constructione, dotacione;
25. Imò & readificacione novaque dotis assignacione;
26. Non tamen solâ illarum jam dotarum ditacione;
27. Et aliter in non-Collegiatis,
28. Quàm in Collegiatis Ecclesiis;
29. Ad quas celebrata electioni patronus solùm assensum præstat.
30. Post communem sive Capitularem electionem jgn factam,
31. Et ante confirmationem.
32. Seclusò tamen Jure speciali;
33. Jus patronatûs primùm acquiritur Ecclesiâ jam constructâ,

34. Aut ejus saltem constructione imbroatâ.

35. Eiusdem Ecclesie esse patroni plures,

36. Et plures voces in presentacione ad eam unus habere potest.

37. Ad Ecclesie erectionem exiguntur consensus Ordinarii,

38. Episcopi, vel alterius habentis jurisdictionem quasi-Episcopalem,

39. Eam sine dote constru non permittentis.

40. Jus patronatûs acquiritur servacione;

41. Licet sine ista Penso non acquiratur.

Primis Ecclesie temporibus ad quintum seculum in Ecclesiis clericos Episcopi constituebant, can. Decernimus 3. can. Novimus 6. Sc. 10. q. 1. can. Omnes Basilica 10. Sc. 16. q. 7.

Postea ad excitandum, quod in Ecclesiis refrigerare videbatur, parum fundationum studium, Episcopi præstant, qui in alienis diocesis Ecclesias excitant, in eis clericos constituendi jus concessum est in Concilio Aragonico can. 10. Sc. can. Si quis Episcoporum 16. q. 2. & ab his demum portectum est ad clericos alios, & ipsos etiam laicos: quibus, si Oratoria privata pro se & familiaria sua in agris, imò ubicunque, Ecclesias fundarent, construerent, dotarent, aut beneficia Ecclesiastica erigerent, clericos Divinorum in iis admittentes Episcopis presentandi, aliisque patronatûs jura (sive potius gratia, ut à relecto Concilio can. 10. Sc. can. Si quis civ. vocantur) indulta sunt, can. Pius mentis 26. can. Frigentius 27. can. Filius 31. can. Decernimus 32. Sc. 16. q. 7. Sc. Nihil 25. hâc Rubr. ut eruditè explicat Goussiez in c. Præerea 4. n. 5. Unde Hodie Patronatûs jus oritur ex tribus causis.

bus causis, Fundatione, c. *Proposuit* 6. de *Filiis Presby. can. Decernimus* cit. c. *Quoniam* 3. junctâ Glossâ *V. Fundatores* & c. *Nobis* cit. Constructione, c. *cit. & can. Monasterium*, 16. q. 7. & Dotatione Ecclesiæ vel beneficii Ecclesiastici, *can. Filius* cit. & c. *Ad audientiam* 3. de *Ecclesi. adif.* juxta vulgatum illud Glossæ in *can. Pia* cit. *V. eodem.*

Patronum faciunt dos, adificatio, fundus.

Ecclesiam fundare, voce hâc strictè acceptâ, dicitur, qui dat fundum sive solum, in quo illa est construenda, *can. Decernimus* cit. & *can. Abbatem* 4. ibi, *Possessio- nis Dominus*, 18. q. 2. *Servitùe*, inquam; quia in latiori & usitata etiam significati- one Ecclesiam fundasse dicuntur, qui eam construxerunt, ut ex c. *Nos quidem* 3. de *Testament.* colligit Rochus de *Curte de Jure Patronat. V. Fundavit*, q. 1.

Construere is, cujus nomine & sum- ptibus Ecclesia adificatur, aut penitus collapsa vel diruta reedificatur, Glossa in c. *Quoniam* cit. *V. Fundatores*: non fabri & similes, qui illi construendæ ope- ram locant; cum enim isti laboris sui mercedem recipiant, æquum est; ut non ipsi, sed qui hanc dant, consequantur jus patronatûs, ut *arg. Reg. Qui facit* 72. in 6. & l. *Aded* 7. §. 7. ff. de *Acquir. rer. dom.* tradit idem Rochus *V. Construxit.* *quest.* 1.

Dotare demum is, qui pro Ecclesiæ construendæ aut jam constructæ necessa- riis usibus ejusque ministrorum sustenta- tione sufficientes redditus annuos assignat, *can. Filius* cit.

25. Casu tamen, quò Ecclesia penitus diruta cum consensu Episcopi reedifica- tur, aut post primam dotem omnino amissam de novo dotatur ab alio, jus patro- natûs non recuperatur ab eo, qui id antè habuit ex sola constructione vel dotatio-

ne: sed ex his causis illi soli competit, qui eam cum consensu Episcopi à funda- mentis etiam ex iisdem lapidibus reedifi- cavit, vel novâ dote instruxit, Fagnanus in c. *Quoniam* cit. n. 5. & 59. Ratio de primo adificante ac dotante est; quia per omnimodam destructionem Ecclesiæ & dotis interitum jus patronatûs est amif- sum, Hostiens. in c. *cit.* n. 3. & Joan. Andr. n. 12. obligatio autem & jus semel extincta in perpetuum non revivi- scunt, l. *Qui res* 98. §. 8. ff. de *Solutio.* De reedificante & novam dotem conferen- te; quia penitus destructam & dote omni- no carentem reedificare & novâ dote in- struere non minus est, quàm eam con- struere & dotare ab initio, Fagnanus l. *cit.* Æquum tamen omnino est; ut Episcopus, antequam in reedificationem vel novam dotationem ab alio faciendam consentiat, ea de re admoneat antiquum Ecclesiæ patronum, eumque idem præstare volentem præ quovis extraneo admittat, ut *arg. c. fin. de Locato* rectè advertit idem Inter- pres n. 57. Ex hæcenus dictis

Dubium oritur primò, an patrona- 26.

tûs jus etiam acquiratur Ecclesiæ vel capellæ jam dotatæ ditatione sive assignatò dotis augmentò. Affirmat id Azor p. 2. *Instit. Lib. 6. cap. 19. q. 5.* Negant au- tem Zerola *Prax. Episc. p. 2. V. Jus patronatûs*, §. 2. & Gonzalez *ad Reg. 8. gloss. 28. n. 53.* ad juris illius acquisitionem ex- poscentes; ut Ecclesia vel capella de novo dotetur; ut, qui patronatûs jus ex dota- tione de novo factâ præterdit, docere te- neatur, primam dotem fuisse redactam de esse ad non esse; quod beneficii vel Eccle- siæ etiam tenui, sufficiente tamen, dote jam instructæ redditus donatione vel lega- tó factâ bonorum largitione augens, il- lius non dotator, sed benefactor tantum sit: & talis etiam reputetur, qui Ecclesiæ vel beneficio non dotato dotem insuffi- cientem

Z z z z

cientem

cientem etiam cum Episcopi consensu assignat; quod dotis insufficientis assignatione Ecclesia verè dotata non intelligatur, ut cum *cit.* Rocho V. *Dotavit, q. 9.* tradunt *Garcias de Benef. p. 1. cap. 9. n. 53.* & *Palao Traët. 13. disp. 2. p. 2. n. 6.*

Neque in contrarium facit; quod ad Ecclesiam vel beneficii dotationem cum aliis concurrens patronatus jus acquirat: licet id, quod confert, non sufficiat ad dotationem; quia ex quo sufficientem dotem assignat cum aliis, ratione communionis & societatis cum illis sufficientem dotem simul contribuentibus, cum ipsis admittitur ad Patronatum, *Panormit. in c. Ad audientiam 3. de Eccles. adific. n. 4. cit.* *Rochus q. 12.* & *Palao n. 6.*

27. Dubium secundo est, an cujuscunque Ecclesie fundatione, constructione, dotatione acquiratur jus patronatus. Sunt enim Ecclesie quaedam Collegiatae, aliae non-Collegiatae. Collegiatae sive Conventuales dicuntur, in quibus plures & secundum communem DD. sententiam ab initio tres saltem clerici, seculares aut Regulares, commune sigillum habentes, ut fratres constituunt unum Collegium seu congregationem, vel potius tanquam caput & membra unum corpus Ecclesiasticum, cujus caput est Praelatus, de jure communi à Collegio & ferè de Collegio eligendus. Non-Collegiatae sive non-Conventuales vocantur, quibus unus vel etiam plures, diversis officiis ac ministeriis deputati & uni etiam Rectori subiecti deserviunt; quin efficiant unum Collegium sive corpus, cujus caput sit Praelatus ab ipsis eligendus, *Laiman in c. 1. de Elect. n. 6.* Quod praemissis

Dubitationis propositae Resolutio certa est, non-Collegiatae Ecclesiae fundatione, constructione, dotatione in ea, uti & in beneficiis hujusmodi Ecclesiis similibus, patronatus jus non solum quoad hono-

rem sive praerogativam, onus, jusque alimentum & aliquando pensionem percipiendi, sed etiam quoad jus Rectorem aut alios beneficiatos ad eas vacantes praestandi acquiri: & contra fundatione, constructione, dotatione alicujus Ecclesiae Collegiatae, in ea jus patronatus ipsis quoque clericis, multoque magis laicis, quoad honorem tantum similesque electus infra declarandos: non etiam quoad praesentationem sive nominationem Praelati acquiri, decisum est *c. Nobis 23. de elec. tradunt Hostiens. n. 2. Panormit. n. 1. Barbosa n. 3. Fagnan. n. 14. & Puteus de c. 306. & de c. 370. utrobique n. 6. quidem; ut, si Ecclesia non-Collegiata cum patroni consensu convertatur in Collegiata, ab eo amittatur jus praesentandi, quod ex illius fundatione, constructione, dotatione antè obtinebat, *Hostiens. l. 1. & aliis allegatis Lamberini. Lib. 2. de jure patronat. p. 1. q. 5. n. 8.**

Quantumvis autem in tali Ecclesia Praelatum praestandi, eumve simul cum clericis eligendi jus à fundatore laico sibi suisque successoribus reservari nequeat, *can. 1. dist. 63. c. Sicut 28. & c. Sacrosancta 51. de Elect.* reservari tamen ab eo, interveniente Episcopi auctoritate, potest jus, electioni Praelati sibi intimatae praestandi assensum, *arg. c. Nobis cit. pro eo jus per celeberris textus declaratione.*

Dubium tertio est, quando à patrono requirendus ac praestandus sit consensus in electionem Praelati Ecclesiae Collegiatae. Et eum quidem non ante, sed post factam electionem requirendum ac praestandum perpicue habetur ipso *c. cit. ubi* relatus *Clemens III. in Conventuali*, inquit, *Ecclesia non electioni Praelati sacrosanctae, sed jam facta benevolentia praestatur assensu.* Consonant *c. Cuius terra 14. c. Sacrosancta cit. de Elect.* quorum Praelati *Celestinus III. ait, Quò factò, id est, electione*

ctione perfecta, non prohibemus, quin Regia requiratur assensus: posteriori Gregorius IX. Prioris Ordinationem, per Conventus electionem factam denuntiari jubet patrono; ut suum, si volueris, honestum imperiatur assensum.

Quando autem electio facta intelligatur, dubitandi ratio est; quod ea fieri videatur ipsò scrutiniò votorum; cum in isto electores, verbis vel scriptò sive per schedulam votum suum exprimentes, uti soleant verbo *Eligo*; ac proinde electio facta iam videatur, cum publicatò scrutiniò & collatione factà in aliquem omnium vel majoris partis Capituli suffragia collata esse, apparet; ut actus publicationem & collationem illam subsequens, quò electorum unus personam, in quam ejusmodi vota collata sunt, omnium vel majoris partis nomine eligit, publicatio electionis potius quam ipsa Capituli electio sit.

30. Sed rationi huic apertè adversatur ac pravalet decisio Juris & c. *Quia propter qd. pr. de Elect.* verba, *Ut is collatione habita eligatur, in quem omnes vel major & sanior pars Capituli consensit*, quibus exprimitur solennis & verbalis Capituli electio, illiusque actus clarè distinguitur ab actu publicationis: quam post electionem iam factam sequi, planè liquet ex c. *cit. §. fm.* quò præcipitur; *Ut quàm cito electio fuerit celebrata, solenniter publicetur*; ut adèd totius Capituli vel majoris partis nomine ab uno facta communis ac verbalis electio ipsum Canonicæ electionis actum constituat & consummet, atque ante eam electio facta non intelligatur. Idem desumitur ex c. *Ecclesia 48. Rubr. cit.* ubi, quod ab electoribus actum est, à Papa cassatum sive cassum & irritum declaratum est ex ratione; *Quòd post publicationem consensuum seu votorum & collationis tractatum ad electionem,*

communem ac verbalem omnium nomine faciendam, nullus habitus sit processus, Gloffa in c. *cit. V. Cassavimus ubi Panormit. n. 3. Imola n. 3. & Laiman num. 4.* Ratio solida est; quia electio communis & verbalis omnium nomine facta est substantialia constitutum Canonicæ electionis Prælati, *citr. c. Ecclesia 60. Quia propter*, ibi, *Aliiter electio facta non valeat*, ut in hunc textum cum Gloffa *V. Senior* notant Joan. Andr. n. 28. Panormit. n. 16. Laiman n. 9. Fagnanus n. 59. Suarez Tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 5. n. 24. Passerin. de Elect. cap. 19. n. 20. Donatus Prax. Regular. Tom. 2. p. 1. tract. 1. q. 17. n. 20. & quotquot alii electionis Substantialia recensent. Cùm ergo electio facta & quilibet alius actus gestus non intelligatur, antequam posita sint omnia ejus substantiæ constitutiva, arg. *can. Animadvertendum, 22. q. 2. can. fm. dist. 5. de Pœnit. 61. Cùm hi §. 17. in fine, ff. de Transact.* ante electionem illam communem & verbalem facta electio non intelligitur.

Neque eam antè & cùm in aliquem omnium vel majoris partis Capituli vota conspirasse apparet, factam jam esse, evincit usus verbi *Eligo*; quia istò non fit ipsa electio: sed solummodo ab electoribus singulis exprimitur desiderium suum ac votum, designaturque persona, de qua à Capitulo electionem celebrari velint; ut eorum suffragatio substantialia præparatorium tantùm sit ac via, per quam ad veram & propriè dictam electionem, scilicet ab electorum uno totius Capituli nomine faciendam, pervenitur, *citr. Suarez n. 24. Passerin. n. 20. & Tamburin. de Jure Abbat. Tom. 1. dist. 5. cap. 6. n. 17.* Unde

Consecutaneum est, patroni in electionem consensum de Jure non statim, postquam facta collatione in aliquem omnium vel majoris ac sanioris partis Capituli

pituli suffragia directa, apparet: sed, Capitulari siue communi & verbali illa electione peracta, requirendum ac præstandum. Quod ulterius confirmatur; quia Capitularis & communis ista electio faciendâ est illico post votorum collationem, nullò extraneo actu interposito, *citt.* Glossa *V. Senior* Panormit. *n. 16.* & Fagnan. *n. 60.* id desumentes ex dictione *Mox præmissa c. Quia propter cit. Ex 6. Cùm post petitam 40. de Elect.* ubi concordibus suffragiis celebrata electio ideo solum cassata fuit; quòd *Post publicationem consensuum*, seu votorum, & *collationis tractatum aliquamdiu protrahita*: & non statim ad communem electionem processum, sed alius actus fuerit interjectus, Glossa *ibi V. Protractam*, Panormit. *n. 2.* Vivianus *pr. & Laiman n. 2.* Unde manifestum est, requisitionem & præstationem, consensûs patroni præmitti de Jure non posse communi electioni, sed hanc factam (ante solennem tamen ejus publicationem, confirmationem, & possessionis apprehensionem,) subsequi debere, præsertim si consensus requirendus ac præstandus sit à patrono laico; ne electio per secularis potestatis abusum facta videatur, & ipso Jure nulla evadat, *c. Quinquaginta 43. de Elect.* ut *ibi* notant Glossa *V. Abusum*, Panormit. *n. 4.* Laiman *n. 2.* Barbosa *n. 2. & cit. Passerin. cap. 8. n. 5.*

32. Dixi, *De Jure*, subaudi, *Communis*; propter *c. Nobis cit.* verba, *Nisi aliter de sua jurisdictione obtineat; ut partes suas interponere debeat electioni tractanda;* cùm enim speciali jure privilegii Apostolici laicus valeat eligere, juxta dicta *Lib. 1. tit. 6. n. 48.* electioni non solum facta, sed etiam, ut ante communem & capitularem est, faciendâ assensum præstari ab eo posse, certum est, si id privilegii tenore exprimat ad eò; ut talis electio per secularis potestatis abusum facta non cen-

featur, Glossa *in c. cit. V. Nisi aliter & ibi Panormit. n. 9.* Quantumvis etiam ex communi DD. sensu consuetudini seu potius præscriptioni immemoriali hæc in re locus non sit: patronus tamen consentit sui præstationem in Prælati electionem, etiam faciendam, licite continet, si ipse ejusque majores, privilegii aliquando obtenti constante fama suffulti, illum ita præstare bonâ fide uniformiter & sine interruptione soliti sint tanto tempore, cujus initii memoria non existit, per tracta *Lib. 1. Tit. 4. à n. 53. & Tit. 6. n. 47.*

Dubium tertio est, an, ut quis obediens neque jus patronatus, requiratur; ut Ecclesia ab ipso solo sit fundata constructa & dotata. Ratio dubitandi oritur ex Concilio Tridentino *Sess. 14. cap. 12. de Ref.* id ei concedente, qui Ecclesiam *fundavit & construxerit* copulativè: contra vero *Sess. 25. cap. 9. de Ref. patronatum. Fondatione vel donatione* acquiri, aliterve disjunctivè: quorum decretorum consiliatio ut clarior sit

Censeo imprimis, jus patronatus neque ab uno neque à pluribus acquiri, nisi fundatio, constructio & dotatio simul concurrant; quia patronus non dicitur quis, nisi respectu Ecclesie in esse jam perfectè deductæ: in esse autem perfectè deducta, ut Rectorem habere queat, Ecclesia non censetur, nisi cum funditione & constructione etiam dotatio concurrat, Panormit. *Consil. 106. n. 2. & Fagnanus c. Quoniam cit. n. 26. & 48.*

Etiam si autem hoc ita sit quoad jus patronatus exercitium, ut v. g. prædicatum est; cùm illa & clerici præsentati institutio utique sequi debeant Ecclesie vel collata perfectionem, juxta illud Alexandri III. *Tu facias idem opus, Ecclesie constructionem, ad perfectionem dotali & votum bonum insituere non omittas, c. Ad obedientiam cit. in fine;* nihil tamen impeditur

dit aut vetat, quod minus patronus quis esse jam incipiat ac dicatur, ex quo in fundo ab ipso collato Ecclesia vel capella cum Ordinarii diocesani consensu construi jam cepit; cum, licet ædificium primum inchoatum Ecclesia vel capella necdum sit ac dici possit, locus tamen Religiosus jam sit, ex quo cum Ordinarii, crucem in eo designantis & aream designantis, consensu extrui cepit, *can. Nemo 9. dist. 1. de Consecrat.* Quin ab eo jam tempore, quò Episcopali autoritate accedente ad Ecclesiam vel capellam fundandam construendamque & sumptus in constructionem dotemque conferendos, patronatus jure reservatò, firmam obligationem in se suscepit, patronum quem dici posse, cum Lambert. *Lib. 1. de Jure patronat. p. 1. q. 4. art. 10. n. 4.* voluit Garcias, *cit. cap. 9. à n. 45.* & Lotter. *de Benef. Lib. 2. q. 14. n. 1.* quòd ipsa fundi & sumptuum promissio susceptaque ejusmodi obligatio pro actu jam perfecto & consummato haberi in fundatore possit, Felinus in *c. Cum aded 7. de Rescript. num. 2.*

35. Deinde censo, prædictis tribus concurrentibus sive Ecclesie in esse jam perfecte constitutæ patronum effici etiam eum, à quo illa fundata vel constructa vel dotata tantum est disjunctivè; ut clericum ad eam præsentandi jus ex singulis ejusmodi titulis tribus diversis competat in solidum, ut cum *cit. Lambertino Lib. 1. p. 1. q. 3. art. 5. n. 1.* hunc communem omnium sensum esse asserente, tradunt *cit. Fagnanus n. 49. & Vivianus Lib. 2. de Jure Patronat. cap. 5. n. 2.* propter textum *can. Filii, c. Nobis & c. cit.* & præsertim *cit. cap. 9. Tridentini*, tres illos jus patronatus acquirendi modos tanquam diversos alternativè & disjunctivè referentes. Unde *c. sp. 12. cit. dictio Et disjunctivum*, non copulativum sensum

habet, *arg. l. Sape 53. pr. ff. de V. S. Barbosa in cap. 12. cit. n. 3. & 6.*

Imò non terni duntaxat, sed plures ejusdem Ecclesie patroni esse possunt, *vg. 36.* si illam duo fundent, duo construant & totidem alii dotent; hoc enim casu ad clericum præsentationem omnes æqualiter concurrunt, Hostien. in *Summab. n. 7. & Rochus de Curie V. Dotavit. q. 11. n. 9.* Non ita, si Ecclesiam unus fundet simul & construat, alius verò solummodo dotet; hoc enim casu ille duas, iste verò unam duntaxat vocem habebit in præsentando: imò, si unus fundet & construat, dotem verò conferant alii duo vel tres, ille solus duas, isti verò duo vel tres simul unam tantum vocem habebunt, ut eruditè ostendit Lambertin. *Lib. 1. p. 1. q. 3. art. 8. n. 10 & 13.* Pro ratione reddit notabilem Maximam, in *c. Cum olim 12. de Sent. & re judic.* traditam à Joan. Andr. Panormit. *n. 2. & Felino n. 1.* dicere solitis, duas voces competere personæ, in qua concurrunt duæ causæ sive duo jura, quorum quodlibet vocis dandæ jus producit. Cum ergo in fundante simul & construente duæ ejusmodi causæ, scilicet fundatio & constructio, concurrant: in uno verò aut etiam pluribus dotem solum Ecclesie assignantibus ejusmodi causa unica duntaxat, scilicet dotatio detur, ille duorum, isti verò unius tantum jure censentur: & vocem ille solus duplicem, isti verò simul unicam tantum habebunt.

Neque obstat; quòd, etiam si ex pluribus Ecclesiam construendis unus tres ejus angulos, alius verò solummodo unum construat: aut dotis, ille duas, iste verò unam tantum partem conferant, uterque ad præsentationem ratione dotationis, vel constructionis faciendam unà voce simul concurrant; quia latum discrimen inter hunc & priorem casum intercedit; priori enim in eodem construente si-

A a a a

ente si-

ente simul & fundante duo jura sive causa vocis jus producentes concurrunt: in isto autem unica ejusmodi causa, scilicet constructio vel dotatio sola reperitur. Unde mirum non est; quod ad presentationem, ratione solius v.g. dotationis faciendam, unam tantum vocem habeant singuli: licet ex ipsis, qui plus contulit, habeat pinguiorem, eo saltem casu, quod gratificationis locus est, preferendam, Lambertin. *cit. art. 8. n. 11. § 13.*

37. Dubium quartum est, an Jus patronatus acquiratur fundatione, constructione & dotatione Ecclesie, facta privata auctoritate. Quod cum Ant. de Butrio in *c. Nobis cit. n. 15.* & Lambertino *Lib. 8 p. 1. q. 2. art. 6.* passim negant DD. ad id Episcopi aut alterius Ordinarii consensum prævium, aut saltem fundationi, constructioni & dotationi jam facta supervenientem ejus ratificationem exigentes, & ducti *c. Nobis cit. verbis, Cum assensu Diocesani.* Ratio est partim; quod constructio Ecclesie sine ejus auctoritate nequeat attentari, *per can. Nemo 9. de Consec. dist. 1. c. Adhuc 4. de Relig. domib. & Novell. Justiniani 67. Ut nullus fabricet Oratorii domos prater voluntatem Episcopi:* & constructa nomen Ecclesie non mereatur, sed tanquam prophanum aedificium destrui possit, *can. Placuit 26. dist. cit. § c. Cum olim 14. V. Insuper, de Privileg. partim verò; quod Ecclesie intersit, ac proinde Ordinarius, cujus jurisdictioni subest, can. Omnes Basilica, 16. q. 7. § c. Constitutus 6. de Relig. domib. nosse debeat, cujus patroni servituti Ecclesia vel beneficium subjiatur, Barbosa *de Offic. Episc. alleg. 70. n. 20.**

38. Nominem Ordinarii, cujus auctoritas seu consensus Ecclesie vel beneficii fundatori, ad jus patronatus ex fundatione, constructione, dotatione stabiliter adquirendum, necessarius est, venit Episcopus

& quilibet praelatus, quasi Episcopus, si in loco constructio vel capelle aut beneficii erigendi; quia consensus ille actus est jurisdictionis verè aut quasi-Episcopalis, qualem aliquando in certo territorio in quoque istius populum & clerum obtinent Abbates & sede Episcopali vacante, Capitulum Cathedralis, *cit. Garcia n. 77. & Barbosa de Offic. Episc. alleg. 70. n. 20.* Non etiam Vicarius Episcopi generalis sine mandato speciali; quia patronatus servitus quaedam est Ecclesie vel beneficii, quam his imponendi potestate sine speciali commissione Vicarius Episcopi generalis caret, *cit. Zerola p. 1. §. Vicarius n. 13. Garcia n. 75. & Barbosa n. 13.* in hanc rem allegantes Rotæ decisiones. Quod si Ordinarius requisitus contentum præstare absque justa causa recuset, ad ipsius superiorem Metropolitanum vel Primatem aut, si Ordinarius exemptus sit ad Papam, à quo compellatur, recurrendum, cum Panormit. in *c. Nollus 17. n. 1. & alius monet cit. Barbosa n. 26. cum, quando unius consensus in gratiam & honorem alterius requiritur, & huic illius legitima causa denegatur, adici superius, ab eoque peti possit; ut causam denegationis examinet & si justam non esse cognoverit, illum ad consensum præstantem compellat, Menoch. *de Arbitr. caso 21. d. n. 6. & cit. Gonzalez gloss. 47. n. 37.**

Priusquam autem in Ecclesia vel capella constructionem vel erectionem beneficium Ordinarius præstet, inquirere ex officio debet non solum in hoc, in quo illa construenda, vel hoc erigendum est: sed etiam in dote, an congrua & sufficiens stabilisque sit; nec si in Ecclesie constructionem sine congrua dote consensum temere præstet, episcopus defectum supplere fundator non possit, aut non velit, de suo illam dotare ipse cogatur.

neatur, e. *Cum sicut* 8. de *Consecrat. Ec-*
cles. vel altar. citr. Lambertin. Lib. 5. p.
1. q. 5. art. 10. & Barbosa de Offic. Episc.
alleg. 70. n. 29.

40. Dubium quintò est, an, ut Patrona-
tûs jus acquiratur, necessaria sit ejus refer-
vatio in Ecclesiæ fundatione &c. Affir-
mat id quidem Paul. de *Citadinis de Jure*
Patronat. p. 3. §. Secunda, n. 13. & suadet
praxis Fundatorum, id sibi expressè re-
servantium in Ecclesiarum vel beneficio-
rum Ecclesiasticorum fundatione & ere-
ctione, non obscurò indicio, id sine ex-
pressâ reservatione non acquiri; cum,
quod tacite inest, frustra exprimitur, *l.*
Verba 12. ff. de Condit. instit. Sed hoc
leve est; cum, quæ ita insunt, sæpe ex-
primi soleant ad majorem cautelam; sic
enim, licet emptori de evictione vendi-
tor teneatur ex indubitata dispositione
Juris, *l. Non dubitatur 6. C. de Evictio-*
nibus, id tamen instrumentis venditio-
num inferi passim solet. Quare alio-
rum &c. teste, Garcia *p. 5. de Benef. cap. 9.*
n. 62. communissima doctrina est, à
Fidelibus Ecclesias cum consensu Ordina-
rii constituentibus aut ad eas fundum vel
dotem contribuentibus Patronatum ex
dispositione Juris acquiri, etiamsi hunc
sibi expressè non referrent: dummodo
etiam illum actu aliquò contrariò non
remittant.

41. Aliter res se habet, si fundator Pen-
sionem aut aliud simile onus prætenderet
ab Ecclesia, à se aut majoribus suis fun-
data; his enim Ecclesia & beneficia o-
nerari non posse, nisi in limine funda-
tionis cum consensu Episcopi expressè
referrentur, explorati Juris est, & in
c. Præterea 23. notant Panormit. & Bar-
bosa uterque *n. 4.*



ARTICULUS III. De Personis, quibus competit Jus Patrona- tûs.

SUMMARIUM.

42. *Obtinere hoc jus potest Laicus;*
43. *Non etiam Paganus vel Judeus.*
44. *Neque etiam Hæreticus, saltem de*
Jure scripto.
45. *Excommunicatus Patronatum non*
amittit.
46. *Valide etiam sunt ejus presentatio-*
nes:
47. *Eis debeant aut valeant repelli.*
48. *Patroni Infantis locò tutor.*
49. *Isòque auctore Impubes;*
50. *Minor tamen sine curatore presen-*
tat.
51. *Femina quoque capax est juris Pa-*
tronatûs:
52. *Quod obtrahens uxor ipsa clericum*
presentat;
53. *Etiam ratione Patronatûs, annexâ*
villæ, castro &c.
54. *Nisi hæc in dotem data sint marito.*
55. *Patronatum bonâ fide possidentâ*
presentatio,
56. *Etiam post licentiam super proprietate*
motam, competit:
57. *Ut ab eo presentatus sit instituen-*
du.
58. *Villæ, cui ille annexus est, Conducitor*
ad longum,
59. *Et ad modicum etiam tempus præ-*
sentat;
60. *Eadèmq; ratio est Sequestri.*

Juris patronatûs, ut dictum, capaces 42.
sunt non solum personæ & Colle-
gia Ecclesiastica, sed laici quoque:
A a a a a a neque